

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Qvarta. De fatali mortis certitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

Ita satani Adā & Euam. 4. Aman, Esh. 5. 6. 7. vnius odio Mādochāi ab rege obtinuit decretum exscindendi Iudæos vniuersos; odii causa erat superbia. Ita satan per fraudem circumuento hominem mortis procurauit edictum. 5. Namā Syrus præpotens, at leprosus, occasio fuit, ut Giezi cum omni posteritate lepram hæreditaret, 4. Regum 5. dicente Eliseo, *Lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo usque in sempiternum.* Ita per satanam in Adam omnes peccauerunt. Roma. 5.

Parabolæ.

Seminato agro semine bono inimicus homo superseminavit zizaniam, cum nox esset. Ita homini gratiolissimo peccatum satan.

*Effectus
consecuti
ad lapsum.*

II. Luc. 10. Lapsus in latrones fuit homo primus, &c. Hinc nostri spoliatio, hinc vulneratio, hinc mille fatales calamitates, voluntarij, & excessus, & defectus criminales, hinc tot curæ, artes, praxes, regnorumq; mutationes, &c.

*Eius car-
num.*

Hinc carnium inuestitus est usus in cibos. Nam ante lapsum. Genef. 1. Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & vniuersa ligna, que habent in semetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam. Nulla ecce carnis fit mentio. Estq; verosimile, annis bis fere millenis homines q; uero p;as, non K;as, q;as, vicitasse. Forte frugum tunc sapidius fuerit genium ac indoles.

Potus vini.

Peccatum fuit plurium occasio rerum ad viuetum, potumque hominis ad inueniendarum. Nam ante diluuium quis vini usum fuisse meminit? At post diluuium, qui primus memoratur, is fuit ebriosus. Ante aqua potus erat, &, ut reor, maioris voluptatis, certe sanitatis, quam viuamodo quæcunque medicata, myrrina, defruta, nectaria, Cannaria, &c. Reor vitibus vnuas prognatas ante comedentes homines non succum exprelisse. Nam Noe succi vim ignorabat, qui primuseum exprimens didicerat experien-

tia. Vixerat is autem annis 600. ante diluvium, intra quod tempus potuisset didicisse vim succi, eius si usus extitisset. Ergo peccatum inuexit intemperantiam, cæteraque eius similia.

Quin & stupidam rerum ignorantiam. Quanta enim protoplastrarum scientia extitit? Ecclesiast. 17. Disciplinæ intellectus replevit illos, creauit illis scientiam spiritus, mala & bona ostendit illis, iam scholis, ac sudore opus tantilla scientiæ acquirendæ.

CONCIO QVARTA.

Defatali mortis certitudine.

I. Ob. 1. Filius suis & filiabus vescientibus, & bibentibus vinum in domo fratru sui primogeniti, repente ventus vehementis irruit à regione deserti, & cœnsit quatuor angulos domus, quis corruens oppresit liberos. Typus hic oppressionis vniuersalis filiorum est Ade ærumnofi, vlceroſi, afflictissimique.

Nosc circa eam patua

I. *Quod omnis homo est mortalis.*

II. *De certitudine necessitatibus moriendi.*

III. *Defacilitate euertendi robustissima queque.*

IV. *De vniuersali mortis statuto.*

V. *An Enoch & Elias sint mortui.*

PARS I.

Quod omnis homo mortal is est.

A Lex. Magnus, ait Plut. in Apoph. vt cre-
dit Louis filius voluit, ita reperit, à qui Deus.
bus ut semideus, adorabatur. At in con-
flitu percussus telo, Ducibus ostendo
cruore, ait: *Istane signa sunt Dei, & immor-
talis. Faceisse me Deum dicere immortalem.*
Ita Caro, mundus, dæmon miseros sui
admiratione dementant, Nestoris æta-
tem victuros eos: ad altiora usque ascen-
suros: *Nequaquam, aiunt, moriemini: sed eri-
tis sicut Dñs.* Nos autem ipsos si respexeri-
mus, variosque casus, quibus obnoxii
de-

degimus: facile animum in ordinem reuocabimus. Quot enim telis iudicis appetimur, quæ homines nos esse monent, propediemq; morituros?

At morte. Ita David è tantulo tantus, voluebat cum animo: Psalm. 81. Ego dixi Domini estis, & filii excelsi omnes: Vos autem sicut homines morienti. i. q. d. Etsi imperitatis orbi, & vel mortuos suscitetis: &c. morienini: sed stetut homines, anima æternum viuente: non vt bestie.

Nabuchodonosor sui & immemor, & inscius elatione factus, ut diuinus colli appetebat. At resistens superbis Deus mortis eum monuit per visiones, primo statua: Dan. 2. Tu es, o Rex, caput aureum, maiestate regia, ait Daniel, ac luteus peribus es, quia fragilis homo. Deinde Dan. 4. vidit arbor em cœlis contiguam, at protinus succidi. Et nunc Reges intelligite, tales estis, sumusque omnes.

Mors aquo jude pūlsat pauperum tabernas, Regumque turres.

*Su omni-
bus.* Hinc Socrates, mortis accipiens sententiam ab Athenien, hilaris aiebat, At ipso ante morti addixit natura. David Psalm. 88. Quis est homo qui vivet, & non videbit mortem? Nam omnis motus duos habet terminos, à quo, ad quem, at vita est motus proin eius terminus à quo, est vivere, ad quem, videre mortem.

Constantinus Imper. Legatos Persarum Romæ circumducens splendorem que ostendens, numquid placet, interrogabat, Cui Persa, Istud, quod & Romæ, ut alibi homines morerentur, quasi dicat Romanī imperant orbi, ut mors ipsis.

Simile, quod Ezechiel, r. 37. vidit Cam- pum ossibus plenum mortuorum, simu- que audiit, Ossa haec vniuersa domus Israel est. Mundus is campus est, nos de domo mortalium. Huius tessera illa Gen. 3. Pul- uises, & in puluerem reuerteris.

Qualis Dux exercitum educens dat

symbolum, quo se agnoscant singuli, i- *Tessera hu-*
ta natura mortalibus in orbem produ- *mana militi-*
ctis dedit istud. Nam Job. 7. Militia vita *tia mors.*
hominis super terram. Tessera nostra puluis
est, hinc hominem agnoscas.

Percundare ex Abraham, quis es? Gen. 18. Loquar ad Dominum, cum sim terra & ci- nis. David, quis? Psalm. 12. Ego sum vermis, & non homo. Et Psalm. 21. Ipse cognovit signum nostrum recordatus est, quoniam puluis sumus. Salomon quis es? Ecclesi. 10. Quid superbis terra & cœli? Quā bene histessera in hæc sit? Quare memorare nouissimata tua.

PARS II.

Decertitudine necessitatris moriendi.

I. Mori oportere certo scimus, Quia *Fundame-*
scientia philosophis est habitus ex ve-
ris, necessariis, & evidentibus propositionibus, *ta scientia*
at qui tales sunt, de morte. Job. 30. Scio, *de morte.*
qua morti tradit me, ubi constituta est domus
omni viventi. Scio in omnibus figuris ac
modis syllogizandi. Scio ex evidencia,
quæ nulla opus habet demonstracione.
Evidencia vero est i. ex S. Script. Psal. 101.
Ipsi peribunt, tu autem permanes, & omnes fit-
ut vestimenta vetera sicut.

2. Ratione. Nam quod componitur ex contrariis, est corruptibile. 3. Experi- entia, Nam, 2. Reg. 14. Omnes morimur, & velut aqua delabimur in terram. Inunc, & annoste longos præsumere victurum, ecce trinam facem, quæ ad mortem tibi prælucet, Diuinam, Naturalem, Experi- entiam.

Quicquid est homine futurum, id de *Omnia ho-*
futuri contingentibus est. Ut de pueri *minis sunt*
si queras, quis erit ingenio, robore, ani- *contingen-*
mo, opibus, &c. ex spe metuque respon- *tia præter*
des quares, morieturne? Certo affir- *morsem.*
mabis. Quia mors una omnium est cer- tissima. Malorum omnium medicina est, nulla mortis.

II. Sumi-

Priuilegiā
à morta
nullum.

Nascimur
ut moria-
mur.

Fragiles
sumus.

Figulini
sumus.

Robusti
humilior

II. Summarum quarumque rerum ac necessariarum priuilegia data sunt variis, nullum mortis cuiquam. Deus alios præstitit tuto signe, aquis, mari, interque feras, &c. alios ab esurie immunes. Moysi dedit vim diuidendi mare, Iordanem Iosuæ, eidem fistendi & solem, Ezechias solem retroagendi: At à morte immunitatem nemini. Hac lege hoc intramus omnes, ut examineamus. Sicut David dicebat Ethai, 2. Regum 15. Heri venisti, & hodie compelleris nobiscum egredi. Hinc Sapient. 5. Nati continuo desiuimus esse. Bene Augustin. 13. Ciuit. cap. 9. vitam cursum ac stadium nuncupauit, in quo citatis equis rapimur ad metam. Greg. Nazian. carmen est.

*Idque ipsum est, quod viuo, velut rapidissimus annis,
Qui sursum exoriens, semper ad ima-
ruit.*

III. Idem Paulus declarat ista metaphora, 2. Corinth. 4. Habemus thesaurum in vasis fictilibus. Lutei enim & fragiles sumus. Quid anima pretiosius? Et haec in vase tam vili? An quia pretiosa merces saccis cannabinis insuuntur? Ita Ioseph, Genes. 44. scyphum aureum in saccum Beniaminum intrusit. Sic animam Deus in hoc corpus.

Est hic oī bis officina figuli, in qua hominum vasa sunt varia, parua, magna, &c. sed fragilia omnia. Job. 10. Memento Domine, quod si uerum feceris me, & blasphemaueris me torum in cœruleo. Ps. 2. Tanquam vas figuli confinges me. Deus lerimæ cap. 18. a. t. Descende in domum figuli. Figulinis sumus: & superbumus?

PARS III.

*De mortis facilitate euertendi robustissi-
ma quaque.*

I. **M**vlus Lydius, ait Plutarch. videns

gnitudinem, sternax sessorem excutit, tur ex sa-
insolescit, insultat, &c. At se asino natum tur ex sa-
rectigant, dimicant animos. O homines
nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est
intellectus. Ps. 31. Multa possunt, ut opes, ho-
nores, robur, forma, ut intumesca; at ex-
teriora sunt: unde autem detumesca;
hoc intimum tibi; imo tu ipse es. *Quid su-
perbit terra & ciui? Eccl. 10.*

Nemroth robustus gigas, ut diluuium Deuress.
forte aliud euitaret, turrim moliri coepit stirps.
vastissimam: at Deus obstitit, quo minus tibui in-
perficeret. Homo quanta moliris subin- bore, & po-
de? Sed, quia non ex vel cum Deo, ideo paruum
retardat ea Deus. De cuius vi Psalm. 143. quid.
*Tangemontes & sumigunt. 1. Sublimes elude conatus, & in sumum abiunt. 2. En Goliatham. 1. Regum 17 à vertice ad cal-
cem obarmatum, terrorique cunctis; à laude sternitur non magno. à morbo gi-
gas & Rex.*

3. In exercitu Antiochi, 2. Mach. 6. ingēs
erat elephas: & is ab uno Eleazare suffos-
sus corruit, Elephantinos viros casus
quam leuis perdit? 4. Adamas fertur nō-
nisi per agre diffingi posse: ast ut vnum
fragmen absiluit, continuo in puluerem
redigitur. Ita homo, etsi collosus, &
chalybeus; morbo tamen mortis cedit,
inq; puluerem collabescit.

*Ideo flori confertur agri, mille peri. Homo fu-
culis exposito; non hortensi tutiori; ej. Ps. 102. Homo sicut fænum dies eius, quasi flos
agri, sic effloredit. Job. 14. Quasi flos egreditur,
& conteritur, & fugit velut umbra, & nun-
quam in eodem statu permanet. Vbi Greg. ii.
Mor. c. 17. Quid sunt homines nati in mundo,
nisi quidam flores in campo?*

*Prorsus ut nemo in cœlis reperitur
mortalis: ita in terris nemo immortalis,
Ideo Psaltes 26. Credo videre bona Domini
in terra viventium. Nam hic terra mo-
rientium est. Et Dominus, Matth. 19. Si vis
ad vitam ingredi, serua mandata. Quia hic
mera*

Hic terra
mortuentum
est.

Triu-
m
pau-

mera mors est. Est ergo certissima moriens necessitas.
Causa hu- II. Sed unde, aut quare? 1. Quia quod
mors ex contrariis manemor. constat, corrupti oportet.
statutis. Contraria enim duo in eodem subiecto
 senon compatuntur; pugnantque tam
 diu, dum se se destruxerint; at corpus hu-
 manum è quatuor contrariis compositum
 est elementis, ergo. 2. Materia prima, quia est omnium formarum successiva
 appetentissima; ideo dicitur principium
 corruptionis: ex ea autem hoc cor-
 pus constat, ergo. 3. Humor radicalis vbi
 ad perfectionem suam peruenit, sensim
 deficit, sanguisque hebescit, ac vitales
 spiritus languescunt; dum natura non
 sit amplius ferendo: cedatque fato. 4.
 Omnia in ea resoluuntur, unde compo-
 nuntur. Atqui Psalm. 103. *Auferes spiritum*
eorum, & deficient, & in paluerem suum re-
uertentur.

P A R S IV.

De vniuersali mortis statuto.

Mors com- I. **M**ors communis est & vniuersalis. 2.
nun est. Reg. 14. *Omnis morimur, & velut aquæ delabimur in terram.* 2. Ut omnia flu-
 mina in mare, unde manarunt; reuertuntur:
 ita in terram homines: nec inde
 reuertentur. 3. *Omnis.* Nam qui hodie superstites sunt de stirpe Nabuchodonoso-
 ris in Chaldaea? Cyri in Persia? Alexandri in Græcia? Cæsar in Romæ? Athenis Codri? Vbi Monarchiæ veteres? Vbi Troia? ita Augustinus meditatur.

4. *Omnis morimur.* Job. 34. *Deficiet omnis caro sicutul, & homo in cinerem reuertetur.* Hebr. 9. *Omnibus hominibus statutum est semel mori.*

Trium re- In omniregno, præterius commune,
gnorum sunt priuata quædam statuta: In Cœlesti
fatu- hoc: Apocal. 14. *Amodo iam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis:* Et Isaï 25. *preci-
 pit autem mortem in aeternum.* In infernali.

stud, Psal. 48. *Mors depascet eos. In terrestri, hoc Hebr. 9. Statutum est semel mori.* O immutabile statutum! Non quale Assuerianum; quod Esther, cap. 15. deprecari quietat: cui Rex: *Quid habes Esther, noli metuere, non morieris.* Non enim pro te, sed pro omnibus haec lex constituta est.

II. *Vana est Pythagorica Philosophia* ^{Semel tan-}
 de metapempsychia: si enim animæ de ^{tum mo-}
 corpore morientis in aliud immigraret; riendum, iam esse statutum oporteret sapienter mori.
 Quo cordatus mors meditada est; quod semel tantum sit obeundus: à quo uno mo-
 mento pendent omnia. Sicut Lamachus, Dux Athen. aiebat: semel tantum quisque errorem in prælio committit. Nam ad primum est mors aut captiuitas, aut de-
 decus subeundum. O semel: quot quantaque à te dependent.

Et semel omnibus. In Dialectica multa sunt æquiuoca, synonyma multa: hic res & nomen, istis solum est nomen com-
 mune. Ast in mortis dialectica unum est synonymum, *Mors prædicatur commu-*
 niter de omnibus.

P A R S V.

An Enoch & Elias mortui.

I. **A**tinquis, Enoch, Elias, Ioannes Eu-
 angelista mortui non sunt. Nodus
 hic pene Gordius est. Rabbini plerique sen-
 sere, esse mortuos Enoch & Eliam: ex
 eo, Genes. 5. *Fæli sunt omnes dies Enoch 365.*
 anni. ergo post hos non vixit. Nam in di-
 liuio tantum octo animæ salutæ factæ
 sunt: ac Enoch fuisse nona.

At ista refelluntur, 1. Traditione Ec-
 clesiæ, Patrum & Theologorum conser-
 fu. 2. Nam Hebraeorum 11. *Fide Enoch trans-
 latuosest, ut non videbas mortem, & non inue-
 niebatur: quia sustulit eum Deus.* Eccl. 44. *Enoch placuit Deo,* & translatuosest in paradisum,
 ut det gentibus penitentiam tempore Anti-
 christi. Raptus est autem Enoch ab O. C.

Vuuuu pene

pene anno 1660. annis 9. ante diluuium. 3.
Deinde Moyses catalogum pertexens Pa-
trum, ad singulos addidit: & mortuus est:
ad Enoch autem ait: Gen. 5. Et non appa-
ravit, quia traxit eum Deus. Hier. ad Paraclete.
Enoch & Elias neendum mortui. & Paradisi iam
coloni habent membra, in quibus rapti sunt.

*An extet
paradisi?*

II. Sed an in Paradiso? 1. Ita quidam ex
superesse in terris adhuc Paradisum, exi-
sto. Luc. 23. Hodie mecum eris in paradiſo. At
Christus a cruce descendit ad inferos, tri-
duoque subficit ibidem in limbo; non in
terra, vel paradiſo. Irenaeus, lib. 5. adu. he-
res. vult & Paulum in Paradisum eum
raptum fuisse, animaque iustorum inibi
afferuari ad usque finem mundi. Athic
error est.

2. Certior videtur opinio, Paradisum
nusquam superesse: diluuioque submer-
sum perisse; nisi miraculo seruatus esset.
Sed sine causa, ait August. in dubiis mira-
cula non sunt statuenda. *Rupertus lib. de
Trinit. cap. 35.* negat posse probari in eo pa-
radiso Enochū esse, in quo conditus est
Adam. *S. Chrysostom. z. in Gen.* ait curio-
ritatis esse, indagare, quo Enoch transla-
tus fit. *Augustinus lib. de gratia, ait,* in paradi-
sum vel alio translatum fuisse. *D. Thomas
in cap. 11. ad Hebr.* ambos morituros ait, ob
commune Statutum.

Quare viue memor lethi. Age, ut gallina-
cei, qui oculo altero querunt escam hu-
mi; altero suspiciunt in celum, ab milio-
fib; metuentes: ut & lepores apertis ocu-
lis dormitant.

CONCIO QVINTA.

De Hora mortis incerta.

B Althafar, Rex Babyl. *Dan. 5.* cum con-
cubinis in vasis, quæ pater Nabucho-
donosor è templo Ierosolym. rapuerat,
epulabatur: Deosque dilaudabat mortis
immemor: cum ecce manus hominis

scribentis contra candelabrum in parte-
te, gaudia in luctum vertit; & nocte ea-
dem est mortuus. Ecce quid mortis in-
certius hora est?

Ideo nos

- I. Quod incautos mors obruat.
- II. Dedi, horae mortis incognita.
- III. De aduigilatione ad horam.
- IV. De preparatione ad mortem.
- V. De preparatione omissa cum exitio.

P AR S I.

Quod incautos mors obruat.

IPhycrates, Dux Athen, semper in armis
stare exercitum volebat, eti in solo a-
micorum confisteret: tesse Plut. in Apoph.
sciscitanti causam, aiebat: Ne ex impro-
viso obrutus dicere cogar: Non putabam.
Omnis homo dux vita est sua. Nam vita
hominis militia super terram: instantq; per-
tinaciter illi Caro, mundus, Satan; mors
que omni momento. Quare excubet ne-
cessere est. *Hinc Phil. 2. Cum timore & tremore
operamini vestram salutem.* Et Matth.
24. Estote parati; quia nescitis diem, neque
horam.

1. Isboseth, 2. Reg. 4. maridionans ob-
stum, dormiente ostiaria, ab Sicarii struc-
cidatur. Ita peccatum & mors cuius dos. re-
mit memoria mortis. 2. Samson, *Iud. 16.*
in finu Dalile indormiscens eneruatur
suo robore, & inneruatur restibus. Inu-,
& voluptatulæ te permitte: sed tuam ex
Samfone, fortunâ percipe. Audax mors
est; vix nullum tamen, nisi incautum ado-
ritur, velut a tergo.

3. Annibal, fulmen & terror Roma-
norum quamdiu Scipionem instare li-
bi sciebat, arma nūquam exuit; nec dor-
mierunt nisi vigilantibus Ducibus. Quanto
mors præ Scipione? Cicer. in Catone ait:
*Moriendum enim certum est, sed incertum an
eo ipso die. Mortem igitur omnib; horis impen-
dente timeas.* Apoc. 4. visa animalia sunt
plena